

Hout is bij uitstek geschikt voor toepassing in renovatie maar het gebruik ervan neemt af in deze sector. Toch biedt juist die markt kansen voor het houtvak. Centrum Hout en Stichting Bouwresearch

'Branche laat mogelijkheden echter liggen'

Was hout vroeger nog overheersend bij onder meer

puivullingen, boeiboorden en gootbodems, tegenwoordig is dit materiaal verdrongen door vezelcement of volkern platen.

Binnen zijn de houten stokenwanden en vloerplaten vervangen door Metal Stud en gips(vezel)platen. De makkelijke verwerkbaarheid, voorheen de grootste troef van hout, heeft het afgelegd tegen moderne technieken en lage onderhoudskosten.

Arie Mooiman, spreker namens Centrum Hout, wees zijn gehoor op het Stadslandgoed De Kemphaan in Almere op de reclame die andere sectoren maken voor hun producten. Om zijn verhaal te ondersteunen toonde hij de zaal een paginagrote krantenadvertentie waarin een aluminiumhandelaar zijn producten voor de renovatie onder de aandacht brengt. "Dat zie je een houtbedrijf nooit doen," stelde Mooiman die vervolgens wees op het bestaan van de Houtinnovatieprijs. "De branche telt rond de 1.500 bedrijven waarvan er zes meedingen naar de onderscheiding," zei Mooiman veelbetekenend.

Dagvoorzitter Jos Lichtenberg, in het dagelijks leven werkzaam bij Bureau A+, meende dat de gehele bouwrijverheid de mogelijkheden van marketing onbenut laat. "Trots heerst vooral over wat er allemaal mogelijk is qua techniek," meende Lichtenberg. "Competenties qua marketing en organisatie zijn echter ook voorwaarden voor innovatief succes. Daar besteedt de bouwwereld echter bijna geen aandacht aan. De blik is enkel gericht op wat men maakt." Lichtenberg meent dat anders met innovatie omspringen de oplossing is. "Onderdruk de neiging om noviteiten meteen op de markt te zetten," doceerde hij. "Haal eerst de kinderziekten eruit en ga het product optimaliseren, certificeren en ga zo maar door. Creatief zijn hoeft ook niet op een Willy Wortel manier plaats te vinden want ook dat is procesmatig op te zetten. Denk verder niet in oplossingen maar juist in problemen en los die op voor de klant van je klant."

'Renovatie biedt kansen voor houtvak'

organiseerden daarom een workshop onder de naam 'Kansen voor hout in de renovatiesector'. Als kapstok diende een rapport van de Bouwhulp Groep over 'Houttoepassingen bij renovatie'.

Ingrepen in bestaande panden worden steeds gedifferentieerder.

De dagvoorzitter gaf zijn gehoor ook nog een aantal interessante cijfers mee. Zo bestaat bij de bouw een kwart van het materiaal uit verpakkingsattributen als leidingen. Tevens is er duizend tot tweeduizend kilo materiaal nodig voor het maken van één vierkante meter vloeroppervlak. Lichtenberg zei verder dat een kwart van het wegverkeer bouwgerelateerd is. "Halveer dat en je hebt het fileprobleem opgelost," meende hij. Ernstiger zijn de cijfers die hij gaf aangaande de faalkosten in de afbouw. Dat bedraagt tussen de vijf en vijftien procent," verzuchtte Lichtenberg. "Allemaal omdat we elkaars werk kapot maken."

— Eeuw —

Wat betreft de renovatie wees de dagvoorzitter erop dat Nederland 6,5 miljoen huizen telt waar er jaarlijks gemiddeld 65.000 bijkomen. Om ze allemaal te vervangen is er dus een eeuw nodig. Toch bestaat 35 procent van al het vuilnis uit bouw- en sloopafval. "We bouwen voor de eeuwigheid en gaan na dertig jaar weer slopen omdat de panden niet flexibel genoeg zijn," verklaarde Lichtenberg.

De bouwsector is ook veel te veel aan versnippering onderhevig om hier een concept voor te maken," aldus Lichtenberg, daarmee aangevend dat de bouw te weinig doet aan ketendenken. "Eigenlijk bouwen we nog net zo als de Romeinen deden," sprak Lichtenberg die onder tussen een foto van het Colosseum toonde. "We voegen alleen dingen toe en daaruit ontstaat de moloch die we bouw noemen."

Vervolgens was het tijd voor Haico van Nunen en Jelle Persoon van de Bouw hulp Groep Eindhoven om hun rapport te presenteren. Het duo beschrijft hierin de steeds gedifferentieerdere ingrepen in bestaande panden en onderscheiden hierin vijf strategieën. Zoals 'verdunnen of verdichten' waarbij stedenbouwkundige kwaliteiten worden verbeterd. Een voorbeeld hiervan is het verbouwen van een etagewoning naar een eengezinswoning. Weer een andere tactiek is 'nieuwe woning- en woongebouwtypen', waarbij vooral de maat van bestaande bouwblokken wordt benut. Dit is het geval bij het omvormen van een drielaags portiekflat tot grote eengezinswoningen met slechts minimale aanpassingen aan het casco.

Cascoverbetering is een andere optie. Daarbij vinden de verbeteringen plaats op woning- en blokniveau. Hierbij worden muren doorgebroken maar ook de prestaties (met name geluid) van bouwmuren en vloeren verbeterd. 'Vernieuwing' waarbij een deel wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw is een andere mogelijkheid. Conservering is de laatste optie en vat de traditionele renovatie of groot onderhoud samen, waarbij het bestaande wordt gehandhaafd met een verbetering van de schil en de interne vertrekken.

— Gedomineerd —

Qua mogelijkheden van houtproducten zijn drie categorieën benoemd namelijk 'inbouw', 'aanbouw, uitbouw of opbouw' en 'gevelopeningen en vullingen'. De inbouw (o.a. wanden, dekvloeren en plafonds) worden momenteel gedomineerd door technieken als Metal Stud met gips wanden. Qua prijs valt daartegen niet op te boksen. Alleen spaanplaat komt op dit terrein enigszins in de buurt. Hout maakt enkel een kans wanneer het door specifieke eigenschappen (o.a. stevigheid, demontabiliteit of uiterlijk) kwaliteiten kunnen toevoegen die met andere producten niet of minder goed zijn te realiseren, zeker in verband met moderne eisen als comfort en vrije indeelbaarheid. Sleutelwoorden zijn hier uitstraling, installatie en flexibiliteit.

Het lichte gewicht van hout maakt het een uitstekend materiaal om toe te passen bij aanbouw, uitbouw of opbouw. Houtskeletbouw is hier uitstekend bruikbaar. Deze techniek zal, volgens de onderzoekers, ook zeker een groter marktaandeel gaan opeisen. Bij buitenafwerking is hout echter vaak verdrongen door platen van Trespa of keramische elementen. Wel zijn er verschillen tussen de particuliere sector die meestal opereert in de doe-het-zelfsfeer en de

Nederland telt 6,5 miljoen huizen waar er jaarlijks gemiddeld 65.000 bijkomen.

Aanbouw leent zich goed voor hout, bijvoorbeeld via hsb.

professionele sector met haar grootschalige renovaties, waarbij de bouwsnelheid zwaar weegt.

Op het terrein van gevelopeningen als kozijnen, ramen en deuren is hout het meest gangbaar. Verbeteringen zijn volgens de onderzoekers mogelijk op het terrein van (onderhouds-)kwaliteit en het sneller en eenvoudiger aanbrengen, eventueel door KAPLA-kozijnen. Het duo concludeert dat voor kozijnreparaties de laatste tijd al veel technieken zijn ontwikkeld: van deelvervanging van stijlen en dorpels tot het afdekken van kozijnen. Het vervangen van kozijnen komt echter vaak neer op geïmproviseerde handelingen. Het stelkozijn kan uitkomst bieden maar een nadere analyse van de huidige werkwijzen is daarbij wel nodig, zo meent de Bouw hulp Groep.

— Onderschatten —

Waldemar Homan van SHR Hout Research concludeerde dat het tweetal het gras grotendeels voor zijn voeten had weggemaaid. Als toevoeging gaf hij nog aan dat het verlijmen van gevelplaten kansen biedt voor de sector. "We mogen daarbij het esthetisch aspect niet onderschatten," zo meende hij. Homan voegde hieraan toe dat hout in de renovatie te kampen heeft met een stukje geschiedenis. "Het is in het verleden niet altijd even goed uitgevoerd," vertelde hij, zijn verhaal ondersteunend met een afbeelding van een ingestorte kazerne waarbij het hout was weggerot. De onderzoeker verhaalde vervolgens over innovaties uit het buitenland die interessant zijn als het gaat om renovatie. Hij noemde dickholz: enorme platen waarvan er één genoeg is om een muur neer te zetten. "Kanaalplaten worden tegenwoordig ook van hout gemaakt," vervolgde Homan die ook de kruisbalk geschikt voor renovatie noemt. Hierbij is een balk in vieren gezaagd, het spint eruit gehaald en vervolgens zijn de delen weer aan elkaar gelijmd.

Houtmodificatie geeft hout weer andere kansen in de renovatiesector. "Onlangs is weer een nieuwe variant ontdekt in de vorm van chemische modificatie," vertelde Homan. "Daarmee zijn eigenschappen toe te voegen die het hout van nature niet heeft. Zo zou je parket UV-bestendig kunnen maken." Homan's conclusie was dat het houtvak op zich genoeg technisch innoverend vermogen bezit. "De uitdaging is om gezamenlijk sterk op te treden," meende hij om vervolgens op te merken dat de versnippering van het houtvak een belemmering hiervoor vormt. De laatste spreker was Simone Vermeulen van Syntens, een landelijke adviesorganisatie voor het MKB. Deze instantie valt onder auspiciën van het ministerie van Economische Zaken en heeft als doel de concurrentiekracht van het MKB te versterken door vernieuwingen en verbeteringen door te voeren. Dit gebeurt door gratis voorlichting te geven en één op één advies te verschaffen. ■